

HYBE

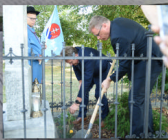
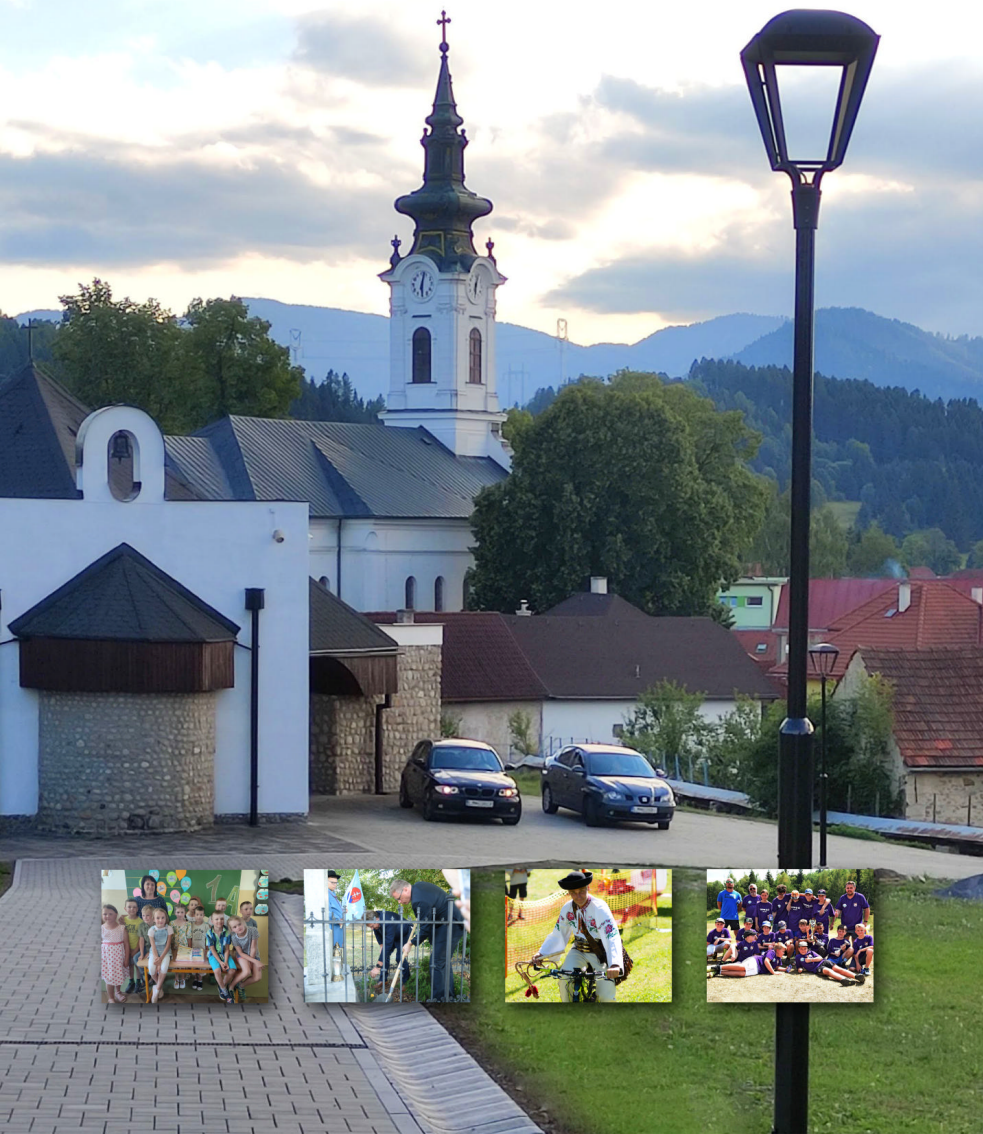
včera,
dnes
a zajtra

Vydáva: Obecný úrad Hybe, +421 44 5296 121, hybe@hybe.sk

OBČASNÍK OBCE HYBE

2 / 2022

Čas je neuvěřitelný fenomén

Niekedy sa vlečie ako slímák a inokedy letí rýchlosťou blesku. V poslednom období mám pocit, že čas uteká kozmickou rýchlosťou. Len pred „malíčkou chvíľou“ na konci školského roku som sa zúčastnil dvoch milých stretnutí. Prvé, pri príležitosti Dňa šlabikára, ktoré zorganizovali na našej základnej škole. Pani učiteľka so svojimi prváčikmi úspešne ukázali a predviedli rodičom, čo sa naučili počas svojho prvého školského roka. Zahanbiť sa nenechali ani predškôlaci z materskej školy, ktorý so svojou pani učiteľkou nacvičili príjemný program a ja som mal tú česť pasovať ich za prvákov. Tieto akcie dokázali, že máme v našej obci veľmi šikovné deti a pokiaľ budú správne vedené aj vo svojich rodinách, v spolupráci s kvalitnými učiteľmi, nemusíme sa obávať o našu budúcnosť.

Čas letí veľmi rýchlo...

Toto číslo sme pôvodne plánovali vydať na začiatku leta, ale z rôznych dôvodov sme vydanie museli posunúť. Do konca prázdnin zostáva už len pár dní, a preto Vám chcem zaželať, aby ste si všetci plnými dúškami vychutnávali zbytok leta a zbierali pozitívnu energiu, ktorú budeme všetci potrebovať.

Váš starosta

Na toto leto budeme spomínať ako na leto sprevádzané nadpriemernými teplotami a extrémnym suchom. Napriek tomu život v našej obci ani v tomto období nezastal a chcem Vám pripomenúť naše aktivity.

V mesiaci jún sa nám podarilo vymeniť 110 kusov pouličných svietidiel, o efekte tejto výmeny vás bližšie oboznámi pán Pavel Navrátil.

Som veľmi rád, že dávame nový šat nášmu cintorínu. Verím, že vybudovanie nových chodníkov a osvetlenia zvýši komfort návštevníkov cintorína pri spomienkach na svojich blízkych. Na dom smútku sme natiahli nové omietky a natreli nanovo natreli plechové súčasti. V ďalšej etape rekonštrukcie

cintorína je plánovaná výstavba nového dôstojného oplotenia.

Teším sa z toho, že kľúčkovanie áut medzi kanálové poklopy na Hornom Záhumní je už minulosťou a nový asfaltový koberec bude slúžiť občanom. Obyvatelia tejto časti si to po mnohých rokoch strádaní zaslúžili.

V čase, keď píšem tento článok, je výstavba kanalizácie v Jerichu v plnom prúde. Je úplne prirodzené, že realizácia takéhoto diela je sprevádzaná aj určitými nepríjemnosťami, ako je zvýšená prašnosť, občasné poškodenie starých vodovodných prípojek, obmedzenie prízjazdových ciest do rodinných domov a podobne. Ja sa chcem touto cestou poďakovať všetkým Vám, milí spoluobčania, ktorým sa touto výstavbou akýmkoľvek spôsobom znížil komfort Vášho života, za pochopenie a toleranciu. Konečné dielo umožní približne sedemdesiatim rodinným domom pripojiť sa na kanalizáciu.

Extrémne sucho je veľký nepriateľ nielen pre poľnohospodárstvo, ale aj pre športovcov. Naše ihrisko dostávalo doslova zabráť a farbu pripomínalo skôr piesočnú Saharu ako zelený trávnik. V mesiaci júl sme zabezpečili vyvítanie studne v športovom areáli. Vrt siaha do hĺbky 31 metrov a prameň, ktorý je v tejto hĺbke, dostatočne postačí na zavlažovanie futbalového ihriska. Tu sa chcem poďakovať členom a vedeniu Futbalového oddielu, osobitne Romanovi Švedovi a Zdenkovi Michalidesovi, ktorí sa veľkou mierou pričinili o realizáciu tejto aktivity.

Naša činnosť však nie je nasmerovaná iba na budovanie a skrášľovanie našej obce, ale má aj kultúrny a spoločenský rozmer. Máme za sebou dve veľmi úspešné podujatia. Za prítomnosti veľkého počtu, nielen domácich, ale aj mnohých „cezpoľných“ sme slávnostne odhalili tabuľu na rodnom dome nášho slávneho rodáka, herca Ivana Rajniaka. Ten istý deň sme slávnostne otvorili zrekonštruovaný kultúrny dom a súčasťou týchto osláv bolo aj divadelné predstavenie

nášho ochotníckeho súboru, ktoré sa stretlo s mimoriadnym záujmom.

Pred niekoľkými dňami sme si pripomenuli 200. výročie narodenia šúrovského básnika Jakuba Grajchmana. Tejto slávnosti sa zúčastnili aj čelní predstavitelia Maticy Slovenskej. Zorganizovania týchto kultúrnych akcií sa veľmi úspešne zhostila Vierka Rajniaková, za čo jej patrí veľké poďakovanie.

Dúfame, že v septembri sa nám podarí uskutočniť Deň obce, kde by sme radi privítali všetky zložky činné v našej obci.

Starosta obce Hybe, Karol Pavlíček

VEREJNÉ OSVETLENIE V NAŠEJ OBCI

Verejné osvetlenie (ďalej len VO) je bezpečby veľmi dôležitým prvkom každej obce a pre obyvateľov má mimoriadny význam. Osvetlenie ulíc, ciest, parkov a iných verejných priestranstiev zvyšuje celkovú bezpečnosť a komfort občanov.

Aby však plnilo túto úlohu, potrebuje min. dve veci, a to elektrickú energiu a technickú údržbu, ktoré tvoria hlavnú zložku finančných nákladov jeho prevádzky, ktorú musí znášať rozpočet obce. Technológie svetelných zdrojov sa však stále vyvíjajú, pričom je snahou zvyšovať ich svetelný výkon a znižovať ich spotrebu elektrickej energie. Preto sme sa aj v našej obci rozhodli vykonať ďalší krok na ceste za znižovaním nákladov na jeho prevádzku a inovovať naše verejné osvetlenie. V mesiaci jún t. r. sme vykonali výmenu 110 kusov svietidiel. Svietidlá s klasickými nízkoctakovými ortuťovými výbojkami (pozn. okrem iného tvoria veľmi nebezpečný odpad) sme nahradili svietidlami so svetelnými zdrojmi na báze LED (Light-Emitting Diode - svetivá dióda, dióda emitujúca svetlo, ľudovo ledka).

A teraz niekoľko čísel a technických údajov o našom VO.

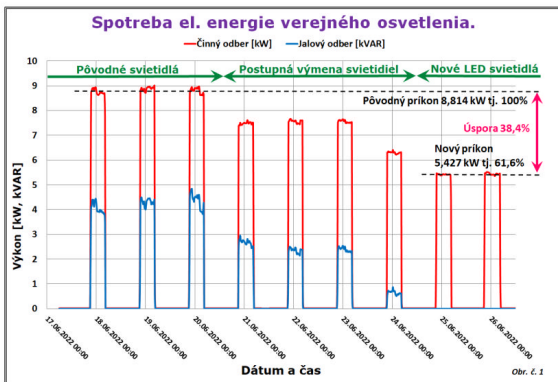
Počet svietidiel. V obci máme 172 ks svietidiel, z toho 36 ks je na hlavnej ceste a 136 ks je v ostatných uliciach. Z týchto 136 ks bolo teraz vymenených 110 ks. Na výmenu tak čaká ešte 26 ks svietidiel, ktoré vymeníme v roku 2023, čo najskôr ako to bude možné.

Typy svietidiel: Svietidlá na hlavnej ceste boli repasované pred tromi rokmi, a to ekonomicky výhodným spôsobom, že neboli menené celé svietidlá, ale len ich „črevá“ (pomocné zariadenia pre prevádzku svetelného zdroja) a svetelný zdroj na báze LED. Týmto sme vtedy dosiahli zníženie elektrického príkonu sústavy VO o cca 1 kW (Pozn. o elektrickom príkone VO viď ďalej). V tejto fáze inovácie VO sme vymenili 110 ks svietidiel komplet celých (repasovanie u týchto typov svietidiel už by bolo technicky zastaralé), čím sme dosiahli zníženie príkonu o ďalších 3,4 kW. Ostávajúcich 26 ks svietidiel bude

predstavovať zníženie elektrického príkonu cca o 0,8 kW.

Svetelné spektrum: Svetelné zdroje v závislosti od ich fyzikálneho princípu

Elektrický príkon sústavy VO: Toto je technicky najdôležitejší údaj o prevádzke VO (súvisí s cenou zaplatenou za spotrebovanú elektrickú energiu). Zmena el. príkonu v čase výmeny svietidiel, je jasne viditeľná

produkujú svetlo s určitým zložením farebného spektra (zastúpenie jednotlivých farebných zložiek svetla), čo ovplyvňuje vnímanie farieb predmetov osvetlených týmto svetlom. Napr. v minulosti používané ortuťové výbojky s „namodralým“ svetlom alebo sodíkové výbojky s viac-menej farebnou teplotou svetla 4000 K (Kelvin), čo je farba svetla označovaná ako „neutrálna biela“. Predmety osvetlené týmto svetlom sa nám farebne javia podobne ako pri osvetlení denným svetlom.

na **obr. 1 (Spotreba el. energie verejného osvetlenia.)**, ktorý predstavuje graf spotreby el. energie VO v čase, kedy sa konala výmena svietidiel. Tento graf je zostavený z dát nameraných elektromerom dodávateľa el. energie. V uvedenom grafe je tento príkon zobrazený červenou čiarou, v legende je označený ako „Činný odber [kW]“. Táto červená čiara predstavuje okamžitý príkon VO v závislosti na čase (Pozn. zmeny príkonu v čase prevádzky VO sú spôsobené kolísaním napätia v el. sieti). Pred výmenou svietidiel 8,814 kW a po ich výmene je 5,427 kW, čo predstavuje pokles

o 38,4 %, ktorý sa odrazí aj v cene za spotrebovanú el. energiu. Na znížení ceny za el. energiu sa podieľa ešte ďalšia zložka, ktorou je tzv. „Jalový odber [KVAR]“, v grafe je zobrazený modrou čiarou. Je to energia, ktorú spotrebávajú pomocné prvky potrebné k činnosti určitých typov svetelných zdrojov. Z tejto energie nemáme žiaden úžitok, ale zafažuje el. rozvodnú sústavu a dodávateľom el. energie je za jej odber účtovaná príhrádka k cene za energiu (môžeme to nazvať ako pokuta za nedodržanie podmienok odberu el. energie – domácnosti sú od tejto príhrádky oslobodené). Ako je vidno, pri nasadení nových svetidiel odber jalovej energie

klesol na nulu. (Pozn. v roku 2001 bol príkon sústavy VO až cca 24,5 kW).

Cena za spotrebovanú energiu:

V roku 2021 nás stála prevádzka VO 6 457 €. Tento rok pre obec platí rovnaká cena ako v r. 2021 a predpokladaná úspora do konca r. 2022 je cca 1 380 € (celková odhadovaná cena by mala byť cca 4 920 €). V prípade, že by v r. 2023 bola rovnaká cena ako dnes, bola by cena za celoročnú prevádzku VO cca 3 880 €, čiže úspora oproti roku 2021 cca 2 420 €. V roku 2023 však bude cena za el. energiu vyššia, takže aj táto úspora bude o to významnejšia.

Naklady na údržbu: Nakoľko nové svetidlá sú vyrobené novými technológiami a v nich použité svetelné zdroje majú

podstatne vyššiu životnosť (viac ako 10 000 hod. prevádzky), vznikne aj tu úspora finančných prostriedkov vynaložených na jeho údržbu (výjazdy vysokozdvížnej plošiny a práca elektrikára pri opravách svetidiel).

Ing. Pavel Navrátil

CHCEME VERIŤ, ŽE NÁS BUDE VIAC

V hlavie si usporadúvam myšlienky, čo vyzdvihnúť, pochváliť, čo mierne povedané, skritizovať.

Myším si, že sa snažíme aj my prispievať na chod obce, už len svojou účasťou, aj keď znova len tí istí seniori, "zdravé jadro".

Zúčastnili sme sa osláv MDŽ v obci, aj na okresnom fóre prebehla hodnotiaci výročná schôdza našej jednoty,

kľadenie vencov v obci, naďalej sa staráme o priestranstvo Orphanidesovho parku.

V klube sme pripravili posedenie ku dňu matiek, pozvanie prijal aj p. starosta. Je na škodu, že to bolo doma, účasť znova len jadro, hoci prišli dievčatá aj z Liptovského Mikuláša.

OO JDS usporiadala v Liptovskom Jáne majáles seniorov po dvojnásobnej odmlke. Nálada bola skvelá, hrala živá hudba, tombola aj naša... Účasť seniorov bola obmedzená kapacitou záhrady, určená okresom. Vstup sme si platili zo svojho vrecka. Pochválím prístup p. starostu, ktorý nám zabezpečil dovoz a odvoz, ostatní nám len závideli...

Po akcii v obci /odhalenie tabule, otvorenie KD, divadlo, akadémia/ naše dievčatá pohostili občanov svojimi domácimi koláčikmi vo vestibule.

V presvedčení, že sa nás zide omnoho viac, vybrali sme sa do skanzemu v Pribyline. Tu sme si prezreli zemiansku kúriu, kostol,

dreveničky našich dedov a pradedov, školu s lavicami a kalamárom. V takýchto laviciach sedávali mnohí z nás v katolíckej škole pri kostole, s malými obľôčkami, dreveným plotom.

Náučným chodníkom sme sa dostali do čela, bohužiaľ vláčik nepremával. Porozprávali sme sa so sprievodcom, ďalším známym v skanzene...Vychutnávali sme si ticho lesa, v nemom úžase sme pozorovali na "chaty", ktoré tu vyrastajú.

Posedeli sme si v humne a premýšľali, kde by mohli ešte viesť naše cesty, čo pripraviť pre nás, seniorov, ako sa zísť viacerí, zaspomínať, zaspievať, aby sa mnohí z nás necítili na vedľajšej kolaji.

Chce sa mi len veriť, že nás bude na takýchto akciách viac a nie ako povedal p. starosta "zdravé jadro".

D. Pavelicová

AKO PLYNUL ČAS V NAŠEJ ŠKÔLOČKE

Zima ukázala svoje čaro v plnej kráse. Chvalabohu aj napriek covidovej situácii naša škôločka ostala v nepretržitej prevádzke a zatváraní sme sa vyhli. Pomaly sme sa zo zimy prehupli do teplejších dní a chceme sa s vami podeliť o naše zážitky, vďaka ktorým bol náš škôlkarský život veselší a krajší.

FEBRUÁR 2022 ŠKÔLKARSKÝ SNEHULIAK

*Kde sa vzal, tu sa vzal,
pri záhrade ráno stál,
čiapku sivú, hlavu krivú
a fajku vám v ústach mal.*

*V košielke, neborák,
čože je to za panák?
Zasmiala sa mladá chasa,
jaj, veď je to snehuliak.*

V jeden krásny snežný deň sme sa rozhodli, že z kopy snehu, ktorý máme na školskom dvore, si postavíme veľikánskeho kamaráta, SNEHULIAKA. A bude len a len náš. Deťom nebolo treba stokrát vraviť a s chuťou sa pustili do stavania. A akýže by to bol snehuliak bez hrnca a poriadnej mrkvy na nose? Okrem toho bol náš snehuliak ozaj jedinečný. Mal srdiečko. To nemá každý snehuliak.

Stavanie snehuliaka sa nám zapáčilo a keďže snehu bolo až až postavili sme si aj snežnú pevnosť. Predpoludnie nám rýchlo ubehlo a s pocitom dobre vykonanej práce sme sa pobrali na chutný obed.

13.4.2022 ZÁPIS DO 1. ROČNÍKA

13. apríl 2022 ostane navždy jedinečným dňom v spomienkach našich predškolákov. Plní očakávania, ale aj strachu, či to zvládnú, sa

vybrali zapísať do hybskej školy. Bola to prvá ozajstná skúška v ich živote.

Po príchode do triedy sa ich ujala pani učiteľka, ktorá hravým spôsobom preverila, čo sa v tej škôlke naučili. Deti postupne prešli od kresby postavy cez matematické operácie do rozprávkového sveta O REPKE, kde zoraďovali podľa postupnosti deja rozprávkové postavy. Okrem toho nahliadli aj do sveta geometrických útvarov. Svoju šikovnosť potvrdili aj hrou pexesa na interaktívnej tabuli, ktorá im

učarovala. Veľká vďaka patrí všetkým pani učiteľkám prvého stupňa, vďaka ktorým ani nezbadali, že sa nejaká tá skúška ich vedomostí a šikovnosti koná. Pripravené úlohy zvládli bez problémov a my sme na nich boli veľmi hrdé. K jedinečnosti tejto významnej udalosti prispeli aj naši ukrajinskí škôlkari, ktorí po slovensky zaspievali pieseň o sneženke. Všetci skúšajúci boli milo prekvapení a nejdnému z nás sa zaleskla slza dojatia v oku. Deti zo zápisu neodchádzali naprázdno. Darčeková taštička skrývala rôzne prekvapenia. Od krásnej knihy po prvé atramentové pero... už len naučiť sa čítať a písať.

A aby sme nezabudli...

Do hybských školských lavíc od septembra zasadnú Matúško Nemtušiak, Noemka Taragelová, Martinko Suran, Emmka Pastuchová, Matiasko Jurík, Sebastião Prachniar, Tomáško Lacko, Yeva Nazarenko, Yaroslav Nazarenko, Neo Rajagopal.

Do školských lavíc hrádockej školy zasadne Natálka Poliaková a Milan Holbus. Žiakovi kováčskej základnej školy sa stane Rebečka Miháliková.

Držíme im všetci palce, nech sa im školácky život zapáči a nech ukážu, čo v nich je.

22. APRÍL 2022 DEŇ ZEME

Deň Zeme je venovaný našej Zemi, ktorý sa každoročne koná 22. apríla. Máme radi našu planétu Zem, našu krajinu, prostredie, v ktorom žijeme a preto nám záleží na čistote a poriadku nášho okolia.

Deti prostredníctvom rôznych aktivít spoznávali našu Zem - rozprávali o prírode, rastlinkách, zvieratkách, overili si svoje

schopnosti pri triedení odpadu, spoločnými silami vytvorili plagát našej Zeme. Vyjadrili svoj postoj ako sa správať k prírode. Cieľom tejto aktivity bolo rozvíjať environmentálne povedomie detí tvorivým a hravým spôsobom, chrániť prírodu a starať sa o ňu, a tak zvelaďovať životné prostredie. Okrem výtvarných a pracovných činností sme sa aktívne zapojili do čistenia okolia našej materskej školy. Naše kroky smerovali od materskej školy až po cintorín. Aj keď sme prešli len malý kúsok trasy, podarilo sa nám vyzbierať až tri plné vrecia odpadkov. Nazbierané odpady sme roztriedili, zoseparovali a hodili do kontajnerov na cintoríne. Počas separovania sme si zopakovali, čo kde

patrí a deti to bez problémov zvládli.

Deň Zeme v materskej škole bol dňom veselej nálady, rôznych hier a pracovných aktivít, vďaka ktorým bude naša planéta Zem slobodnejšie dýchať.

TEŠÍME SA Z NOVÉHO PIESKOVISKA

Vďaka Urbáskemu pozemkovému spoločenstvu v Hybiach - Ing. B. Huntošovi, ktorý nám daroval dosky, p. Budinskému, ktorý nám pieskovisko vyrobil, p. Repkovi, ktorý nám piesok doviezol, sa deti v našej MŠ tešia z nového väčšieho pieskoviska. Deti dostali aj nové tvoritka a hračky. Ďakujeme všetkým, ktorí bez nároku na finančnú odmenu, urobili deťom v MŠ veľkú radosť.

ZO SRDCA ĎAKUJEME

12.5.2022 DEŇ RODINY

Rodina je ako strom, chráni všetko, čo je v ňom.

My sme veľká rodina - otec, mama, sestra, brat a ja.

K tomu ešte babka, dedko, a to veru nie je všetko.

Teta, ujo, bratanec, krstná, krstný na koniec.

Všetky deti prirodzene cítia potrebu tráviť čas s oboma rodičmi. Rodičia sú pre svoje dieťa symbolom ochrany a bezpečia. Keďže v našej materskej škole oslavujeme Deň matiek i Deň otcov, rozhodli sme sa osláviť to spoločne ako DEŇ RODINY. A aby toho nebolo málo, spojili sme sa so školou a osláviли sme to spolu.

DEŇ RODINY - 12.5.2022

Po krátkom programe sme sa presunuli na náš školský dvor a pokračovali v zaujímavých aktivitách a disciplínach. Rodičia mali možnosť si so svojimi deťmi vyrobiť strom rodiny, domček a spoločne so svojím dieťaťom aj zasúfažiť. Popri súťažiach sa súťažiaci mali možnosť obzerstviť sladkým koláčikom, slaným prasiatkom, či osviežujúcim čajom. Zábava nemala konca kraja a nám len ostáva skonštatovať, že vynaložené úsilie nevyšlo nazmar.

23.5.2022 HOKI-POKI V NAŠEJ ŠKÓLKE

"Hoki, Poki - dvaja známi, prevedú vás rozprávkami.

Spolu s nimi zažijete dobrodružstvá v širom svete."

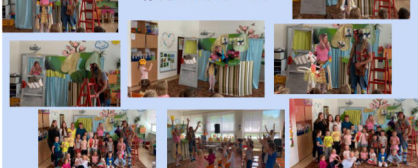
Hoki a Poki nás prišli v pondelok 23.5.2022 navštíviť do našej MŠ. Zahrali nám krásny príbeh o kamarátsťve. Slová popretkávané s pesničkami a napínavý dej nás úplne pohltili. Priniesli si aj bábkových kamarátov - zajačika Jožu, páva Hansa, dažďoviaka Maxa a mačku Oxanu. Pozvali nás do Čarovnej záhrady, kde sa celý príbeh

MÁME NOVÉ PIESKOVISKO

DIVADIELKO HOKI POKI

Keď sa hľadá kamarát

27.6.2022 PASOVANIE NA PRVÁKOV

Máme škôlku maľovanú, zlatý zvonček dáme na ňu.
Keď zvončekom zazvoníme, hneď rozlúčku otvoríme.

**Začali sme maľički, teraz sme už veľki,
vyletíme do sveta ako z úľa včielky.**

**Z úľa v ktorom zmúdreli naše detské cieľka,
bola nám v ňom kráľovnou pani učiteľka.**

**Začali sme maľički, trochu sme sa báli,
dobré sa nám vodilo, radi nás tu mali.**

V toto popoludnie čakala našich predškolákov významná udalosť. Pasovanie na ozajstných školákov. Deti spolu s pani učiteľkami poctivo navcvičovali básničky, pesničky, tanček, aby mohli predviesť to, čo sa naučili. Na takúto významnú udalosť sa predsa museli svedomito pripraviť. Hneď na úvod vystúpenia sa predstavili prostredníctvom svojho tabla a dôstojne vstúpili do miestnej knižnice. Po vrelom privítaní od tety Vierky, pána starostu, pána riaditeľa a pani zástupkyne

mohli konečne predstaviť svoj rozlúčkový program. Básničky, pesničky, veselý tanček si vyslúžili búrlivý potlesk.

Po programe sa k nim prihovril pán starosta, ktorý ich pasoval za školákov. Pani učiteľka triedna Danka im prečítala ich častušku, pani zástupkyňa Elenka dekorovala medailou a pán riaditeľ odovzdal darčkovú taštičku. Takto obdarovaní predškoláci sa naspäť usadili na svoje miesta a čakali, čo sa ešte bude diať. Ani rodičia neostali v hanbe a mamina Danka sa za všetkých poďakovala.

V očiach prítomných rodičov sa leskli slzy dojatia, ale aj hrdosť, ako to ich detičky zvládli. Nejednu z nich si uvedomil, že z ich malých detí za taký krátky čas vyrastá budúci školák.

29.6.2022 ROZLÚČKA S PREDŠKOLÁKMI

Petra a Pavla sme oslávili netradične. Rozlúčkou so škôlkou. Tejto udalosti predchádzalo vystúpenie uja z Očovej, ktorý nám predstavil kopec hudobných nástrojov. Pozitívne naladení sme sa vrátili naspäť do triedy a pustili sa do našej rozlúčky. Rozlúčky malých detí s veľkými.

Po slávnostnom predstavení predškoláckeho tabla sa opäť prihovorila pani zástupkyňa Elenka a v mene predškolákov pani učiteľka Danka. Pani učiteľka Adka spolu s malými lienkami sa s našimi mravčekomami rozlúčila peknou pesničkou a úžasnými darčekom v podobe tričiek. Každé z nich bolo jedinečné ako naši predškoláci. Okrem tohto prekvapenia sa im dostal aj mravčevoský odznak. Po odovzdaní osvedčenia prišlo na rad krájanie torty. A veru tá bola nielen krásna, oku lahodiaca, ale čo je najdôležitejšie – sladučká a chutná.

Podakovanie za ňu letí tete Mirke za Hörku a jej šikovným rukám.

Takto sme sa s našimi predškolákmi rozlúčili aj my, aj deti. Podakovanie patrilo aj našim hosťom – pánu riaditeľovi, tete Jarke a tete Olinke za ich prácu. A nezabudli sme ani na naše tety kuchárky. Ďakujeme všetkým za krásne chvíle strávené v našej škôlke.

Takto skončil náš škôlkársky rok. Bol opäť jedinečný, plný krásnych okamihov, dojemných scén, plný poznatkov a prebádaných oblastí... veselý a radostný... tak, ako sa na pravé detstvo patrí.

Kolektív MŠ

AKTÍVNA JE HYBSKÁ ŠKOLA

V dobe pokovidovej sa akoby vrec roztrhlo s aktivitami rôzneho druhu. Nebolo to inak ani v našej škole. Možno začať napríklad akciou, ktorá mala za cieľ potešiť mamky, ockov, babky, dedkov a niesla príznačný názov Deň rodiny. Akcia charakteru veselého, milého, zábavného. Viedla sa v duchu žiackeho kultúrneho programu (piesne, báseň, tanec), mnohých súťažných disciplín, ktoré absolvovali rodičia so svojimi ratolestami, a napokon v podobe príjemného posedenia v školskej kaviarni, kde sa prítomní mohli občerstviť kávičkou či pochutíť si na fajnovom koláčku. Jednoducho palec hore!

Následne môžeme pokračovať už tradičným akčným školským podujatím zvaným Hybský trháč. Klobúk dole pred bojovým duchom a spolupatričnosťou jednotlivých súťažných tímov. Tohtoročný trháč bol obohatený o finále školského futbalového turnaja, čo znamenalo preveľa skandovania a to ešte viac vystupňovalo perfektnú atmosféru tejto školskej akcie. A ešte čerešnička na záver – vynikajúci guláš!

Následne hodno spomenúť školskú udalosť Deň šlabikára, ktorá sa každoročne uskutočňuje v prvej triede a je ukážkou čitateľských schopností našich prváčikov. Podujatie malo slávnostný a spoločenský ráz, veď sa ho zúčastnilo vyše päťdesiat rodinných hostí, ktorí sa prišli pokochať šikovnosťou prváčienec. Deti privítali účastníkov básničkami, hláskovali, rozdeľovali slová na slabiky, hrali slovné domino, čítali rodičom hádanky či zatancovali džentlmenský tanec. Napokon im pán riaditeľ spolu s pánom starostom rozdali pamätné listy a ich prvú knihu. Podujatie milé, zábavné, zmysluplné.

svat, slniečko, včielka, lienka či dvaja rozprávači a to s cieľom kratšej dramatizácie diela Čin-Čin od Ludmily Podjavorinskej. Vcelku možno zhodnotiť, že predstavenie sa im vydarilo. Hrali bezstarostne ako pravé postavy wrabcov z rovnomeného diela, hrali s radosťou, o čom svedčili úsmevy na ich tvárach počas dramatizácie, hrali s presvedčivosťou, lebo sa očividne v tomto umeleckom žánri našli. Ich divadelné oblečenie v podobe krojov, ich kulisy, ktoré im dotvárali scénu, ich energia, čo prýštila po celej divadelnej sále, vytvorili skutočný umelecký zážitok. Výborne piataci! Vynikajúce! Veľký potlesk!

Hybská škola bola, je a bude synonymom pre aktivitu, činnosť. Je hnacím motorom pre našich žiakov v sfére tak vzdelanostnej ako i výchovnej. Snaží sa im vštepiť základy, bez ktorých by bol rozbeh do veľkého sveta len veľmi obtiažny. Preto trikrát hurá našej aktívnej hybskej škole.

A teraz sa presuňme na dosky, ktoré znamenajú svet, a teda do hybského ochotníckeho divadla. Tento rok v júni, ako je známe, toto divadlo oslávilo svoje 155. výročie, a tak sa do slávnosti zapojila i naša škola. Aktivita našich žiakov sa započala pomocou pánovi starostovi pri prestrihovaní stuhu, rozdávaním magnetiek, či spevom pri akte umiestňovania pamätnej tabule na rodný dom herca Ivana Rajniaka. To hlavné však ešte len malo prísť. Skupinka žiakov od piateho po deviaty ročník predviedla úchvatný scénický tanec k piesni Život je plný zmien z muzikálu Tisícročná včela. Diváci tak mohli pozorovať, že zmeny v živote človeka sa dajú znázorniť aj takýmto kreatívnym spôsobom. Žiaci sa doslova vznášali, ladnosť ich tanca spĺývala s úsmevmi na ich tvárach. Bravo! To však ešte nebol koniec účasti našich žiakov na tejto fantasticknej slávnosti. Svoje si prišli povedať i naši piataci. Ich účasť sa niesla v znamení toho, čomu bola venovaná celá akcia, a teda divadlu. Na divadelné dosky vystúpili Čímo, Činka, Čvírik, otec, mama, gazda, gazdiná,

CEZ ČAS ODDYCHU NEZABÚDAŤ NA PÁNA BOHA

Jedna z myšlienok sv. Terézie z Avily hovorí: „Urob pre svoje telo niečo dobré, aby v ňom Tvoja duša radostne prebývala.“

Príšlo obdobie plné aktivít, radosti, obdobie, na ktoré sa veľmi tešíme. Deti a mládež prežívajú prázdniny, starší sa tešia na čas, keď bude dokončená nejaká práca. Je čas oddychu, relaxu, pohody...

Vedieť správne striedať prácu a odpočinok je jednou zo základných podmienok správneho využitia času. Z duchovného pohľadu je to aj otázka naplňovania Božej vôle.

„Človek má napodobňovať Boha, aj keď pracuje, aj keď odpočíva“, napísal pápež sv. Ján Pavol II.

Po práci všetci túžime po zmene odpočinku. Nie je to rozmar ani lenivosť. Podporuje to telesný a duchovný rozvoj. Pre mladých je to čas rastu, poznávania, prežívania priateľstiev, telesného, citového, duchovného rozvoja. Spoločné zážitky napomáhajú vytváraniu vzájomných priateľstiev.

Odpočinok môže byť aktívny, keď je naplnený poznávaním a pohybom. Pre rodiny s deťmi by to mal byť čas tých najkrajších spoločných zážitkov. Nemalo by chýbať ani stíšenie v samote a zamyslenie sa nad smerovaním svojho života. Kvôli práci niekedy nemáme čas na seba a pre seba čas na iných. Duša žiari, sú narušené medzilidské vzťahy. V návale každodenných povinností človek často nie je schopný podobných úvah. Rekreaícia znamená pokúsiť sa vniesť do života pôvodnú harmóniu, znamená stať sa opäť človekom. Vedieť prijímať i toto obdobie, vedieť vyslovené „nič nerobiť“, vyjsť si na pokojnú prechádzku, obdivovať aj malé veci a ďakovať za ne, patrí k veľkosti a kráse staroby. Aj šport, turistika a odpočinok sú formou posväcovania sa. Sú to potreby našej ľudskej prirodzenosti, ktorá nám v jednotlivých životných etapách ukazuje vôľu svojho Stvoriteľa.

Prázdniny a dovolenky sú teda časom rekreácie. Je to čas viery a posväcovania - aj odpočinkom, športom, výletmi, posilňovaním zdravia, vzájomných vzťahov. U kresťana má toto všetko ešte o dôvod viac - nie je to len prirodzená, ale aj nadprirodzená potreba.

Náš život má byť úzko prepojený aj s duchovným. Je to dosť ťažká „práca“, ale veľmi potrebná. Keď je v našom živote prítomný Pán Boh, tak sme svoj život a najmä večnosť vyhrali...

Skúsme objavovať a viac vnímať všade okolo nás krásy, čo nám sám Pán dáva. Všetko stvoril pre nás a my mnohokrát iba ideme, pracujeme, ponáhľame sa... zabúdame sa obzerať, zabúdame na oddych, zabúdame vnímať, čo máme... Skúsme sa pozastaviť, pozrieť sa okolo, prejsť sa, zísť za priateľmi, rodinou, porozprávať sa a hlavne skúsme si nájsť aj trochu času len pre samých seba a Pána Boha.

Nevnímajme leto len ako čas, keď môžeme dokončiť všetku prácu, čo cez rok nestíhame, vnímajme ho ako čas pre iných, pre seba a čas pre Pána. Keď budeme prežívať čas s Ním, všetko bude krásne a potom môžeme mať ozajstnú radosť v srdci.

Blahoslavený, kto dokáže odpočívať a zaspáť bez výčitek svedomia. Stane sa múdрым.

Blahoslavený, kto dokáže rozoznať horu od hĺbky. Vyhne sa mnohým neprijemnostiam.

Blahoslavený, kto dokáže počúvať a mlčať. Naučí sa mnohým novým veciam.

Blahoslavený, kto dokáže oceniť úsmev a zabudnúť na urážku. Svoju cestu má zaplavenú slnkom.

Blahoslavený, kto vie brať drobnosti vážne a dôležité veci kľudne. Predlží si tým život.

Blahoslavený, kto uvažuje skôr ako začne konať a kto sa modlí skôr, ako začne uvažovať.

Vyhne sa mnohým hlúpostiam.

Blahoslavený, komu neujde potreba druhých, aj keď sa pri tom cíti nenahraditeľný.

Blahoslavený, kto dokáže vždy vysvetľovať v dobrom chovanie sa iných. Bude síce považovaný za naivného, ale to je cena opravdivej lásky.

Blahoslavený, ktorý je natoľko inteligentný, že seba neberie príliš vážne, u svojich bližných stúpe v cene.

Váš duchovný otec

ThDr. František Kočíbal, PhD.

farár farnosti Hybe

ČO SO STARENKOU?

Neviem, či by sa v čase výstavby "Krásavice predvojnových liptovských evanjelických cirkevných škôl" (tak ju pomenoval v Opidium Hybe Belo Klein - Tesnoskalský), našej cez storočnej evanjelickej ľudovej, neskôr základnej zmiešanej, potom osemročnej a nakoniec deväťročnej a materskej školy, bol niekto nazad, že ostane bez žiakov. Dnes staručká predsa zažila si svoj dievčový vek so

žiačkami a ubytovaním učiteľov, aby v dospelosti okrem žiakov prichýľila škôlkarov i lekára a nakoniec, keď jej parádne hybské mestské oblečenie (fasáda) ošumelo, ostala bezzubá, nie však celkom opustená. Bol to Urbárske pozemkové spoločenstvo Hybe, ktoré v roku 2007 poskytno finančné prostriedky vo výške jedného milióna slovenských korún na obnovu strechy, cez ktorú už na plecía zatekalo.

I ďalší ostali jej verní, tí, čo ležili jej lavice, žiaci, dávno už dospelí, ba i prišli od inokadiel a poznajúc ju, dávno paradnicu, prijali ju za svoju. Poznali, že školou už nebude, lebo z dediny sa poutekalo do

miest a vari i potreba mať okolo seba všeličo možné aj nepotrebné, znamenalo mať už nie sedem, osem, ani štyri, ale tak dve, najlepšie jedno dieťa v rodine. Boli a sú však i takí, ktorí by chceli mať detí viac, ale tak im dopriate nebolo; to podotýkam, aby som nebol nespravodlivý.

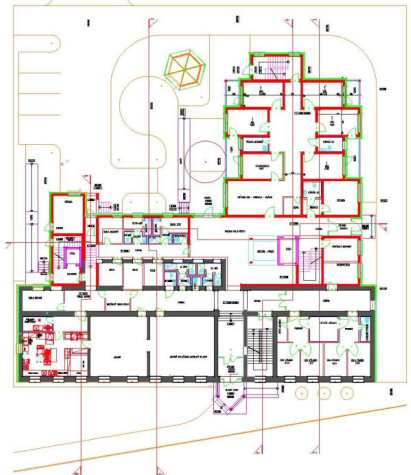
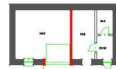
Pokusom nájsť jej novú náplň bolo viaceru. V samom prvopočiatku konvent Cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi na Slovensku Hybe prijal uznesenie, podľa ktorého škola bude slúžiť dôchodcom, prestaví sa na Dom sociálnych služieb "Betlehem" Hybe. Uskutočniť tento zámer znamenalo uchádzať sa o rôzne fondy, pretože z vlastných prostriedkov to cirkevný zbor nebol a nie je v stave uskutočniť.

Prvým takým pokusom bolo v roku 2008 uchádzanie sa o Nórske fondy. Zbor pripravil potrebnú dokumentáciu vrátane architektonickej štúdie. Výsledkom bolo, že do jedného mesiaca bolo potrebné predložiť projekt pre realizáciu stavby vrátane stavebného povolenia, čo vo výzve vopred predložené nebolo. Nevieť, či to bol zámer vypisovateľa, ale vypracovať projekt a k tomu mať už vydané stavebné povolenie v následnej časti prípravy bolo nereálne. Na krátke obdobie tam cirkevný zbor, taktiež cez dary a dotácie z fondov, zriadil nízko

prahové centrum, kde sa stretávala mládež a dorast i za pomoci dobrovoľníčkov z USA.

Ďalším pokusom bolo získať potrebné finančné prostriedky cez fondy cezhraničnej spolupráce s Poľskom. Bol vypracovaný projekt pre vydanie stavebného povolenia na stavbu s názvom: Kultúrno-spoločenské centrum "Betlehem," súčasťou ktorej bola na časti prízemí materská škola a ostatná časť, vrátane podkrovia bola určená na priestory pre kultúru a ubytovanie. Zámerom zboru bolo stavbu uskutočniť a po uplynutí doby na udržanie účelu stavby stanovenej výzvou, prestavať na dom dôchodcov. Ani tento zámer nevyšiel. Časť projektovej dokumentácie bola zhotovená bez nároku na honorár a časť bola uhradená darcom.

Ani tento neúspech zbor neodradil od úsilia získať finančné prostriedky, hoci len na časť rekonštrukcie tejto budovy. V rokoch

ŠPECIALIZOVANÉ ZARIADENIE "BETLEHEM" HYBE

INVESTOR – CIRKEVNÝ ZBOR ECAV NA SLOVENSKU HYBE

STAVBA – VYHODNOTENIE ARCHITEKTONICKEJ A STAVBAŇNÉHO KONCEPTU

PROJEKT PRÍPRAVA – MAREK – 1.10. MAREK 2022

AUTOR PRÍPRAVY ČASTI – ARCHITEKT MILAN MIKUL, VARNÝ

AUTOR KÓDOV ČASTI – MILAN MIKUL, VARNÝ

ŠPECIALIZOVANÉ ZARIADENIE "BETLEHEM" HYBE

INVESTOR – CIRKEVNÝ ZBOR ECAV NA SLOVENSKU HYBE

STAVBA – OBNOVENIE – ARCHITEKTONICKÁ ŠTÚDIA

AUTOR PRÍPRAVY ČASTI – ARCHITEKT MILAN MIKUL, VARNÝ

AUTOR KÓDOV ČASTI – MILAN MIKUL, VARNÝ

2013-2014 sa cez Program Mikroprojekt PL-SK/ZA/IPP/III/129 „Umením súčasnosti k rozvoju spoločnej cezhraničnej budúcnosti“, v spolupráci s Evanjelickým cirkevným zborom Drogomyśl v Poľsku podarilo vymeniť časť okien.

Neskôr prišla ponuka od Tatraforest a.s. Východná k prenájmu časti budovy na administratívne účely. Na náklady spoločnosti boli prevedené stavebné úpravy v pravom kridle poschodia, výsledkom ktorých boli dve kancelárske miestnosti, z toho jedna s čajovou kuchynou a sociálne zariadenie. Tieto priestory spoločnosť nevyužívala

a rekonštrukcia ostala bezodplatne zboru. Cirkevný zbor ich využíva na stretnutia dorasta a mládeže z našej obce.

Po zvolení zborového farára Mgr. Stanislava Gregu za seniora Liptovsko-oravského seniorátu bolo potrebné zabezpečiť ubytovanie pre seniorálnu kaplánku. Zbor tak pristúpil k ďalším stavebným úpravám, čím vznikli väčšie priestory pre stretávanie sa mládeže a dvojizbový byt s obývacou izbou, spálňou, kuchyňou a kúpeľňou. Náklady na ubytovanie kapláanky znášal Liptovsko-oravský seniorát.

Keď hrozilo rozrušenie stropu nad prístavkom skladu hračiek pre vonkajšie hry, zbor z vlastných prostriedkov vykonal nadstavbu a predĺženie krovu a strecha nad prístavkom. To bola posledná úprava, ktorú zbor vykonal.

Počas osláv 750. výročia udelenia mestských privilégii obci Hybe zbor v priestoroch prízemí školy pripravil výstavu - Hybský architekti, výtvarníci a teoretici.

Podľa dostupných správ cirkevného zboru má byť vyhlásená výzva na podporu poskytovania sociálnych služieb. V súčasnosti sa preto dokončuje urbanisticko-architektonická a stavebno-technická štúdia. Cieľom je realizácia špecializovaného zariadenia pre seniorov "Betlehem" Hybe, ktorá počas spracovávania bola konzultovaná s viacerými odborníkmi v oblasti starostlivosti o seniorov a organizáciami, ktoré sa k návrhu zo zákona vyjadrujú. Veríme a dúfame, že úsilie tých, ktorí sa na spomenutých prácach podieľali a podieľajú nebudie márne a v našej obci sa raz dočkáme kvalitného zariadenia pre seniorov.

Ondrej Mrlian

ROZLIČNÝM JAZYKOM ZA SPOLOČNÉ CIELE

Región Bílé Karpaty z Českej republiky ako správca – vedúci partner Fondu malých projektov programu Interreg V - A Slovenská republika – Česká republika, v spolupráci s hlavným cezhraničným partnerom, Žilinským samosprávnym krajom vyhlásili v septembri 2021 výzvu na

predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok v rámci Fondu malých projektov. Hlavným cieľom vyhlásenej výzvy je podpora priamej cezhraničnej spolupráce v regiónoch na oboch stranách hranice, prispievať tak k súdržnosti cezhraničného územia, vytvárať a upevňovať partnerstvá, podporné cezhraničné štruktúry. Špecifickým cieľom podpory miestnych iniciatív je rozvoj užšej spolupráce miestnej samosprávy. Projektový výbor cirkevného zboru ECAV na Slovensku

Hybe sa bez nároku na finančnú odmenu pustil do práce, aby mohla byť žiadosť včas predložená na posúdenie. Výsledkom je úspešný projekt, ktorý bude v prípade bezproblémovej realizácie podporený z Európskeho fondu regionálneho rozvoja sumou 19 397,- Eur.

Naším cezhraničným partnerom je Farný sbor Slezské cirkve evangelické a. v. v Oldřichoviciach, s ktorým už dlhodobo spolupracujeme. Oidva partnerské regióny disponujú vzácnym prírodným i kultúrnym dedičstvom. Cieľom je realizácia aktivít cezhraničného charakteru, stretávania sa, kultúrneho vyžitia, výmeny skúseností, zvykov, tradícií, poznávanie krás našich regiónov, aby sa hmotné aj nehmotné pamiatky mohli zachovať pre budúce generácie. Na umocnenie efektu realizácie projektu sa budú všetky spoločné podujatia a návštevy obyvateľov našich obcí vysielat prostredníctvom internetu. V rámci projektu bude zriadená výstava exponátov hmotných pamiatok v evanjelickom a. v. chráme v Hybiach. Cieľom projektu je predovšetkým našim vzťahom dať pridanú hodnotu v podobe spoločných stretnutí. Veríme, že ako Pán pozhledal prípravu projektu, bude stáť pri nás aj pri jeho realizácii.

Mgr. Zuzana Pivková, PhD.

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNÉ BEZ HRANÍC

ŽILINSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

ZABUDNUTÉ STODOLY Zaprášenými topánkami – 8. časť

Držím v ruke malú perokresbu Prof. Michalidesa. Na malom kúsku papiera s pozdravom k Vianociam sa vyníma majestátny Kriváň a pod ním sa chúlila drevené stodoly. Hybské drevené stodoly. Tie, čo boli roztrúsené po lúčach od Starej Púte až po Sihly.

Desiatky, ba možno stovky drevených stavieb, čo boli svedkom a sprievodcom života obyvateľov Hyb, a to doslova od jeho počatia...V tie posvätné 2-3 týždne, keď „sená“ ovládli život obyvateľov dediny boli stodoly domovom, príbytkom i chrámom pre všetkých, ktorí boli účastní tohto nádherného diania.

Stačilo vybehnúť za posledné domy a človeku sa zjavila krajina polí a lúk lemovaná lesmi. A v tej krásnej krajine ako goralky z roztrhnutého náhrdelníka roztrúsené stovky drevených sennikov-stodôl. Hybské stodoly sa stavali zo smrekového dreva. Drevo sa „oškobililo“ z kôry a napíľilo sa na potrebnú dĺžku. Stodoly nemali pevne určené rozmery (takých cca +- 4m x 7 m) a stavali sa ako jednopriestorové. Na jednoduchú „podmurovku na sucho“ z pozbieraných skál z medzí a jarkov sa položili neotesané brvná potrebnej dĺžky. Dreva sa na koncoch napíľili a zatesali do miernej šikminky, čím vytvorili pevný spoj, ktorý by sme dnes nazvali rybinový alebo latovič. Stodoly sa stavali iba výnimočne so vstupnými dverkami na kratšej stene. Jednotlivé brvná sa netesali ani sa vzájomne neutesňovali. Ba naopak, bolo žiaduce, aby steny vetrali. Zrub stodoly sa staval na výšku okolo dvoch metrov. Tu sa položili zdvojené a priečne brvná, na ktoré sa upevnila konštrukcia strechy. Strecha bola sedlová v tvare písmena A, pokrytá dreveným šindľom. Služila ku kŕmeniu hybských gazdov, že nikdy neskĺzli ku kedysi „módnemu“ pokrývaniu stodôl „blachou zo sudov z téru“ (rozumej-plechom zo sudov z asfaltu), hoci mali k tomuto materiálu vo svídovskej cestárskej obaľovačke ľahký a bezplatný prístup. Štitové steny stodoly ostávali otvorené a umožňovali dokonalé vetranie uloženého sena.

Letné rozkvitnuté hybské lúky sa stali inšpiráciou nejedného umeleckého diela. A stodoly? No, tie ostávali často, ba väčšinou nepovšimnuté a zabudnuté.

Keď zima zasypala prírodu snehom a všetky polia splynuli v nekonečné biele pláne, ostali práve stodoly neomylným orientačným bodom pre gazdov vyvážajúcich hnoj, aby ho zhodili práve na tú svoju lúku. Do dediny potom viezli zopár „báb“ sena uloženého v stodolách.

Jedno nedelne prázdninové ráno v šesťdesiatych rokoch som si vyšiel na lúky. Ostal som veľmi prekvapený. Všetky stodoly mali na sebe veľké biele čísla. Označené ako Dávidovou hviezdou sa bojaľivo skláňali, akoby hľadali záchranu tušiac svoj osud... Tie nemali svedkovia hrých hybských gazdov boli vraj poslednou prekážkou pri budovaní svetlých zajtrajškov a museli ustúpiť rozorávaniu medzí a sceľovaniu lánov. Za pár týždňov boli stodoly preč a s nimi aj kus histórie a spomienok. Spomienok nostalgických, pekných i bolavých. Z hybských lúk zmizli stovky stodôl. Ostalo ich len zopár. Po jednej v Peňažnom, na Hanove, Pod Ošustami, na Kuťove... Pár rokov ešte poslúžili družstevníkom, hubárom i turistom, aby sa napokon, nahľadané zubom času, neodvratne rozpadli. Dnes už neexistuje na

hybských lúčach ani jedna stodola a ani v blízkom príbylinskom múzeu ju nenájdeme.

Prof. PhDr. Pavol Michalides, CSC. výtvarný teoretik a pedagóg, „maliar Kriváňov“, čo nám ich posielal na Vianoce, zanechal neopakovateľné maliarske dielo. Desiatky obrazov Kriváňa a hybských lúk. A na tých lúčach zabudnuté hybské stodoly.

Pozerám na ten obraz, čo mi visí doma na stene - Jar na hybských lúčach. Symbolika víťazstva nad zimou a príchodu nového života. Ten jarok tečie už inde a stromy zmizli tiež. Nemám sa podľa čoho orientovať, nemám o čo oprieť zrak, ostal iba ten Kriváň. A tak len blúdím v spomienkach a hľadám v pamäti tie dávne obrazy minulosti. Snažím sa napasovať majstrov obraz do tej správnej doliny. Ide to ťažko. Spomienky sú hmlisté a stodoly už dávno zabudnuté. Ostali iba na foto a video záznamoch a na plátnach maliarov. Ľutujem, že tých obrazov nemám viac. Ale aj tak vďaka, pán profesor.

VŽDY PRIPRAVENÝ

V súčasnosti, keď sa na bývalý režim kýdajú všetko možné, napríklad aj to, že psíci vrtia chvostom preto, lebo ich tak naučili komunisti, ja sa predsa do toho času vrátim, do času pionierskeho, keď sme mali aj svoj vlastný pozdrav, ktorý znel:

**"K budovaniu a obrane vlasti buď pripravený!", odpoveď
bola: Vždy pripravený!"**

A o to "buď pripravený" mi teraz ide. Načo? Nuž v obci by sme mali vedieť, čo všetko nám treba v budúcnosti zhotoviť, zbudovať, aby obec

bola domovom nielen za našimi plotmi, ale i v jej intraviláne ba i mimo neho - v extraviláne. Predovšetkým my, občania Hyb, (na rodákov neslobodno zabudnúť) by sme mali podať, podávať návrhy, čo všetko by v Hybiach bolo zahodno podľa môjho, tvojho, či vášho názoru vylepšiť, zmeniť, alebo realizovať, a tak vyhotoviť zoznam hmotných - stavebných i duchovných - kultúrnych zámerov na kratšie, ale i dlhodobšie obdobie.

Potešila ma skutočnosť, že v záujme zistenia názorov na tvorbu námestia sa pod kuratelou starostu a niektorých volených zástupcov obce vytvorila skupina občanov rôznych profesií, majúca za úlohu pripraviť pre obecnú pospolitosť návrh funkcií, ktoré by malo námestie obsahovať. K podrobnostiam sa zrejme ešte aj na stránkach nášho obecného občasnika zrejme ešte dostaneme, či dostanem.

Nemusí ísť vždy o veľkú akciu. Predovšetkým mali by sme dbať na čistotu a poriadok. To je na nás a nestojí to žiaden peniaz. Dnes chcem

poukázať na detail, ktorý môže objektu, stavbe pridať na vzhľad. Som presvedčený, že vymožený kultúrny dom nás všetkých teší a ja sa nádejám, že sa stane miestom kultúrnych podujatí a sám o sebe aj zdrojom výchovy k dosiahnutiu takého stavu ľudskej bytosti, o ktorej sa s hrdosťou povie - "To je človek!"

Tým detailom, architektonickou časťou, azda aj akcentom, zvýraznením dôležitosti, môžu byť dva vstupy - jeden do kultúrneho domu a druhý do obecného úradu.

Prestrešením niekdajšej terasy kultúrneho domu, získal by sa priestor na rozšírenie pizzerie (môže byť aj iné využitie) a zároveň by sa vytvoril dôstojný priestor - otvorená čakáreň autobusovej zastávky. Azda mi dáte za pravdu, že tá súčasná už svoje vykonala a treba jej dať odpochnúť.

Markiza nad vstupom do obecného úradu by prekryla najmä v zime nebezpečné schody a tajne dúfam, že bola by i vhodným miestom pre obecný orloj. Odborníka na jeho zhotovenie predsa

máme.

Tu je môj pohľad, ako by sa to dalo uskutočniť.

V Hybiach, 18.7.2022

Ondrej Mrlian

ĎAKUJEM

„Má Vierka a milí "všetci", ktorí ste pripravovali, či účinkovali pri príležitosti 155. výročia založenia ochotníckeho divadla v Hybiach 19. júna 2022!

Po veľmi dlhom čase a vari je tomu aj štyridsať rokov, čo som prežil vzácne odpoľudnie, ktoré ma vrátilo do času, keď miestna kultúra a život v obecnom spoločenstve nebolo narušené, či skôr neustále narušané (a pripúšťame, že aj cielené) úpadkovou, podenkovou videokultúrou, nemajúcou hoci len štipku umenia, toho, ktoré by človeka viedlo k jeho duchovnému zušľachteniu a mravnému povýšeniu.

Stalo sa tak práve v uplynulé nedeľné odpoľudnie. Môj neustály

kritický pohľad na všetku všeobecnosť, som v tomto prípade musel schválne kamsi zapotrešit, lebo kritiky niet; a to samého počiatku do ostatného konca podujatia.

Bezchybná organizácia len umocnila to pre mňa vzácne, umelecké slovo, jeho prednes, ale i všetky odznené príhovory, ktoré svojou

svižnosťou a obsahom spájali jednotlivé programové body odhalenia tabule Ivana Rajniaka i prestrihnutie pásky na obnovenom kultúrnom dome.

A že k tomu máme talenty, svedčili prednesy nielen starších, už harcovníkov, ale i spev mladšej škôlčky, či vystúpenie tanečného žiackeho súboru, ktorému nechýbal vycibrený, kultivovaný pohyb; chvalobu úplne vzdialený opičiemu poskakovaniu dnes tak svetom, ako boha, uctievaného šoubiznisu. A k tomu mám nádej, že tí malí čimčaranci si raz stanú na dosky hybského javiska.

Ťažko mi je z množstva tých povzbudzujúcich mnohých preslovov vybrať niektorý; bez Nadky Gilániovej by to predsa bolo len - aké? A aj

konferovanie, hlavne zo strany ženskej, mohlo byť vzorom pre mnohých kazateľov.

Do všetkého toho dobrého a pre mňa omladzujúceho patrila aj "scéna" foyera, nielen so svojou výstavou, ale i občerstvením a priateľskou náladou, umocnenou mnohými stiskami rúk i objatím.

A divadelné predstavenie nielenže sa priblížilo k profesionalizmu, ak ho aj v mnohom neprekročilo.

Patrilo by sa mi a chcel by som sa poďakovať každému osobitne. Nejde to, lebo keby sa všetci postavili do radu, tak by to bol rad možno okolo celého historického hybského námestia. Tak to robím aspoň týmito spôsobom.

Takže má Vierka a milí "všetci" prijmite moje od srdca "Ďakujem"!

Ondrej Mrlian
V Hybiach, 20. júna 2022

VÝROČIE JAKUBA GRAJCHMANA

Rok 2022 priniesol dvesté výročie narodenia viacerých osobností slovenského národného života. Jedným z nich je i hybský rodák, básnik a dramatik Jakub Grajchman (1822 – 1897). Jeho pamiatku si slávnostným programom naša obec pripomenula v deň jeho narodenín – 25. júla, teda na Jakuba.

Podujatie sa začalo v pondelok po 16 tej hodine popoludní v priestoroch vestibulu kultúrneho domu v Hybiach. Prijemné a vkusne vyzdobené prostredie s nádychom dobovej atmosféry privítalo viac než šesťdesiatku hostí z blízkeho i vzdialenejšieho okolia.

Na úvod všetkých privítala hlavná koordinátorka programu podujatia Viera Rajniaková, ktorá uviedla slávnostné príhovory starostu obce Karola Pavlíčka a predsedu Matice slovenskej – Mariána Gešpera. Následne bolo prístupné k hlavnej časti programu.

So životom a dielom hybského rodáka v štyroch samostatných vstupoch prítomných oboznámil autor jednej z monografií o Jakubovi Grajchmanovi – Michal Jároš. Životopisné údaje boli popretkávané u k á ž k a m i z Grajchmanovej básnickej i dramatickej tvorby v podaní našich spoloobčanov. Okrem známej tvorby zazneli i texty dosiaľ známe len z rukopisov.

V precítenom podaní Nadky Somorovej zaznela básnikovo vnútro zachytávajúca Básnikova slza a žartovná Zaľúbená. Tvorby s filozofickým podtónom a vtipom Grajchmanovi vlastným sa ujal Martin Žiška Barbierov, ktorý predniesol básne Boh, či osud?, záverečnú Čo si cítil?, ale i krátke z nemčiny preložené dielko s názvom Memorandum (Prorocstvo). S humoristicky ladenou tvorbou vystúpil Ondrej Mrlian (Lúbosť nemôž byť v otázke) a Milka Gregorcová Pavellová (Priateľ kvieťa; Kocúrkovský cmiter. Náhrobky – 6 z nich).

Ukážok z dramatickej tvorby sa zhostili členovia hybského Ochotníckeho divadla Jakuba Grajchmana v hrách Nešťastná víza

Jakub Grajchman (25. 7. 1822 Hybe – 9. 6. 1897 Hybe)

– básnik a dramatik slovenského romantizmu, národovec, žiak Ľudovíta Štúra; študent teológie a práva; študoval v Kežmarku, Gemeri, Levoči, Prešove, Bratislave, Halle a Berlíne. Účastník revolúcie v r. 1848 – 1849, v r. 1860 národný kandidát do zemského snemu, notár, súdny úradník a sedliacky sudca pôsobiaci na rodnom Liptove i v Dolnom Kubíne. Za života mu v slovenských časopisoch a almanachoch vyšlo viac než 50 básní, niektoré v Amerike. Poézia bola u ľudu obľúbená a známa, hrávali sa i divadelné hry, s ktorými sa o. i. zúčastňoval na súbežoch Matice slovenskej. Písal v slovenčine, nemčine, maďarčine a latinčine, napriek obľúbenosti väčšia časť diela ostala v rukopise. Samostatné vydania: Kto zaplatí novhvice alebo Dobrá rada stojí groš (1867), Ein Heiraths-Candidat (Kandidát ženby, 1880), Básnické spisy Jakuba Graichmana I. (1890), Ako to bolo? (1922), Melancholický gavalier alebo Zem a Nebo (1987).

(Handrk: Ján Teplický; manželka Katra: Milka Gregorcová Pavellová) a pôvodne nemecky napísaný Melancholický gavalier alebo Zem a Nebo (Búrny: Ondrej Ferienc; Haraburda: Ján Teplický). Báseň Velikáni Tatier Špeciálne pre túto príležitosť zhudobnili a upravili Katka Jariabeková a Elenka Repková, ktoré ju zahrali a spoločne s Veronikou Repkovou zaspievali. Pri známej zhudobnenej básni Starý mládenec ich hlasi doprevádzali aj Ondrej Ferienc a Martin Žiška Barbierovie. Z básnikovho pera nebola len pieseň, ktorá zaznela úplne na záver – Žit', s Tebou ist.

Program pokračoval sprievodom na cintorín, kde o. i. Kryštof Kouřil (Univerzita Palackého v Olomouci, ČR) predniesol niekoľko slov o Jakubovi Grajchmanovi vo vzťahu k Českej republike, a to v súvislosti s tvorbou, zbierkami i návštevami. Podpredseda Matice slovenskej Marek Nemec zarecitoval Grajchmanovu báseň Čas, Katka Jariabeková s Elenkou a Veronikou Repkovou – už bez sprievodu gitary – zaspievali pieseň na text básne Petra Bellu s názvom Horal. Slávnosť vyvrcholila zasadnením ruže – symbolu kvetu, ktorý mal básnik rád –

starostom obce Hybe a predsedom Matice slovenskej na jeho hrobe.

Na konci popoludnia venovaného človeku, ktorý sa dvakrát takmer stal kňazom, zaznela modlitba miestneho evanjelického farára a seniora Liptovsko-oravského seniorátu – Stanislava Gregu. Všetkým prítomným – či už sa podieľali na programe alebo podujatie podporili svojou účasťou – patrí veľké poďakovanie. Podujatie ukázalo, že dielo hybského rodáka Jakuba Grajchmana pretrvalo, je stále živé a napriek desaťročiam, ktoré nás delia od doby jeho vzniku, dokáže

zaujať, poučiť i rozosmiať. Preto si na záver neriepomenutí Náhrobok, ktorý si sám napísal:

**Dívaj sa sem!
Tu leží ten,
čo ľúbil báseň;
teraz je zem.**

Michal Jároš

KRIVÁŇ

**Kriváň Ty kráľ nad Tatrami,
Ty veľikán dávnej minulosti,
úkaz božej velebnosti.**

**Prvého Ťa osvecuje ranej zory
počiatok,
z Tvojho čela odletuje večer
slнца ostatok.**

**Z nebeských hviezd korunu
máš,
ligotavá ich krásna, krásne Tvoje
strminy,
krištáľovo čisté Tvoje bystriny.**

**Driemeš ako zakliaty a nik
nevie Tvoje sny,
do neba si vypiaty a čo ruka
Božia zakopala svetu
tajne skrývaš poklady.**

**Pred Tebou kto sklóni hlavu,
ucho oprie o kruh skalín ozrutný,
počuje jak pulz zeme dnu
pracuje mohutný.**

**A už znova východ slнца,
ružova raňajšia zora,
pozlátený si zas znova.**

**Kriváň si v tej prírode krásny,
vznešený a požehnaný,
buď Ty domov môj, pod
Kriváňom Liptov milovaný.**

Martin Žiška

PACHOVA CYKLOVAČKA

Dovoľte aby som Vás v mene občianskeho združenia V POHYBE poinformoval, čo všetko nové sa udialo. Ako som písal v minulom čísle časopisu o pripravovaných akciách, tak sa nám vďaka zlepšenej pandemickej situácii podarilo pusťiť do realizácie viacerých podujatí.

Začiatkom júna sme podali pomocnú ruku Základnej škole s materskou školou pri organizovaní tradičného Hybského trháka. Ide o pretek zmiešaných družstiev, v ktorom má zastúpenie žiak z každého ročníka základnej školy. Samostatné družstvá mali detičky z materskej školy. Pretek za krásneho slnečného počasia ich preveril v rôznych zručnostiach, či to boli vedomostné, športové ale preveril aj ich šikovnosť. Podľa mňa akcia dopadla na výbornú a tešíme sa na ďalší ročník.

Tiež v júni, a to 18.6.2022, sme zorganizovali v spolupráci s obcou Hybe, UPS Hybe a RD Hybe Pachovu cyklovačku. Z tohto miesta by som všetkým chcel vyjadriť poďakovanie za podporu. Tiež nesmiem zabudnúť na sponzorov, ktorí nás podporili vecnými a finančnými darmi. Samozrejme veľká vďaka patrí aj všetkým dobrovoľníkom, ktorí podali pomocnú ruku pri zabezpečení plynulého priebehu podujatia.

Jednalo sa o 1. kolo pretekú série Cyvko pohára - MTB série Liptova na horských bicykloch v kategórii juniorov až veteránov. Celkovo sa prihlásilo 66 súťažiacich, na ktorých čakala náročná trať po hysbom chotári so štartom o 10:00 hod. v areáli bežeckého lyžovania. Trať, ktorú pripravil Janko Štendra, preverila ich pripravenosť. Pretekári išli dva 12 kilometrové okruhy, kde ich čakali mierne ale aj strmšie stúpania, zjazdy a tiež rovinaté úseky. Nie všetci mali tú silu popasovať sa s nástrahami trate a s pretekom sa po prvom kole rozlúčili štyria. Určite k tomu prispelo aj veľmi teplé počasie, ktoré si vyžadovalo dodržiavať prísny prísun tekutín. Trať najrýchlejšie absolvoval Kristián

JÁNOŠÍK, ktorý to absolvoval v čase 1 hod. 2 minúty a 53,6 sekúnd, s odstupom 55 sekúnd prišiel na druhom mieste Radovan BÍROŠ a na treťom mieste došiel s odstupom 5 minút a 56,3 sekúnd Ľubomír VALKO. V druhom kole, na 16,6 kilometri bola vypísaná horská premia, víťazom ktorej sa stal celkový víťaz Kristián JÁNOŠÍK. Najrýchlejšími domácimi pretekármi boli Andrea ŠUCHTÁROVÁ (štvrtá v kategórii žien a celkovo 41.) a Michal ADAMOV (prvý v kategórii juniorov a celkovo 9.).

Pre súťažiacich bolo po preteku pripravené občerstvenie vo forme

ovocia (jablká, melóny, banány). Tiež sme pre nich pripravili naše klasické jedlo - lohazu. Smäd si mohli uhasiť hroznovkou alebo pivom.

O hudobný podmask sa postaral Tomáš Klein a moderovanie celej akcie na jednotku zvládol Samko Grega. Zároveň by som poďakoval ECAV v Hybiach za zabezpečenie ozvučenia. Fotografický dianie zachytil Roman Miča ml. a videonahrávky zrealizoval Marek Žiška -

Lepko. Fotky si môžete pozrieť na webovej stránke obce www.hybe.sk. Na webovej stránke si môžete tiež pozrieť krátke video.

Určite nezapíame na vavrínoch a budeme sa snažiť pripraviť ďalšie podujatia. Najbližšie sa môžete tešiť na Hybský guláš cup a Mini Pachovu cyklovačku pre deti do 15 rokov. Termín je určený na sobotu 13.8.2022.

Už teraz sa v mene OZ V POHYBE tešíme na spoločne strávené chvíle. Veríme, že sa budete na akciách zúčastňovať v čo najväčšom počte.

Ing. Peter Lehotský (predseda OZ V POHYBE)

TURNAJ DEDINSKÝCH ŠTVRTÍ

Dňa 23.7.2022 sa v našej obci konal 44. ročník turnaja dedinských štvrtí, ktorých rozdelenie a názov je historicky dané a to Vyšný Koniec, Nižný Koniec, Kút a Jericho.

V minulosti sa do tohto turnaja herne zapájali len aktívni a bývalí hráči klubu TJ Tatran Hybe a samozrejme občania Hýb, ktorí si na to svojou kondičkou trúfali. Vzhľadom na ubúdajúci počet hybských hráčov, sa od určitého ročníka turnaja v pravidlách povolilo, aby každá štvrť mohla zapojiť do hry v určitom počte aj hráčov z okolitých obcí a miest.

Z dôvodu náročnosti turnaja sa hra skrátila na 2x 20 minút a jednotlivé tímy hrajú každý s každým.

Otvorenie turnaja zahájil starosta obce pán Karol Pavlíček s predsedom FO pánom Zdenkom Michalidesom o 9.00 hod.

O 12.00 sa konal slávnostný ceremoniál spojený s odovzďávaním ocenení navrhnutým funkcionárom klubu, občanom Hýb, ktorí sa

aktívne zapájajú a pomáhajú futbalovému klubu a žiackemu družstvu U13, ktorí sa v tejto sezóne stali majstrami LFZ vo svojej kategórii. Slávnostného ceremoniálu sa zúčastnili a svojim rečníckym príspevkom ho obohatili aj významní hostia, ako primátor mesta Liptovský Mikuláš pán Ján Blcháč, zástupca primátora mesta Liptovský Mikuláš pán Rudolf Urbanovič, primátor mesta Liptovský Hrádok pán Branislav Tréger, starosta obce Kráľova Lehota pán Vladimír Kapríni a o najväčšie prekvapenie sa postaral svojou účasťou česko-slovenský reprezentant, tréner reprezentácie s viacerými úspechmi ako majster či už Česko-Slovenska tak aj Slovenska a hlavne majster Európy v roku 1976, pán Dušan Galis. Športovou akciou bol nadšený a naznačil, že v ďalšom ročníku turnaja by stálo za to osloviť o účasť majiteľa jedného z najväčších slovenských futbalových klubov, Slovana Bratislava, pána Ivana Knotrika st., ktorého otec je rodák z Hýb a podotkol, že by

**FINANČNÝ PRÍSPEVOK NA ONLINE REALIZÁCIU
TOHTO PERIODIKA VRÁTANE RIEŠENIE PRE JEHO
VYDÁVANIE SVOJPOMOCOU POSKYTUJE FUNPRINT.EU**

Pomáhame radniciam šetriť čas aj peniaze.

www.funprint.eu

možno prišli aj hráči Slovana Bratislava. Týmto sa páňovi Galisovi a aj Kmotríkovi chceme poďakovať za dar profesionálnych lópt.

Priebeh turnaja bol vynikajúci, bez zranení, no s plným nasadením jednotlivých družstiev, teda aspoň v tých prvých zápasoch, pretože krásny slnečný deň spravil svoje. Turnaj nakoniec skončil tesným

najmenších, maľovanie na tvár, cukrová vata, akcie požiarnych a policajných zložiek. O obed sa postarala dvojica Ján a Ján Moravčík senior a junior, bufet zabezpečil Miroslav Rajniak s družinou z pohostinstva Biely Dom.

Celý turnaj sprevádzala dobrá nálada, muzika a na záver ho

víťazstvom štvrte Nižný Koniec, druhý skončil Jericho, tretí Vyšný Koniec a štvrtý Kút. Za najlepšieho brankára bol vyhlásený Matej Laco a najlepší strelec bol Slavomír Marek.

Počas celého turnaja si diváci, ale aj účastníci mohli zakúpiť u kultúrnej „ataše“ pani Vierky Rajniakovej lístky do tomboly, ktorá bola naozaj bohatá, od rozmanitých sponzorov, ktorým za ne obec Hybe a aj FO TJ Tatran Hybe srdečne ďakuje.

Turnaj sprevádzalo aj množstvo iných aktivít, ako napríklad jazda na koňoch, o ktorú bol veľký záujem, taktiež skákací hrad pre

ukončilo spoločné posedenie účastníkov a výdatný dážď, ktorý naše ihrisko potrebovalo ako soľ.

Dúfajme, že táto tradícia sa zachová a najbližšie sa stretneme na budúci rok.

Šveda Roman

Informačný občasník obce Hybe, "HYBE včera, dnes a zajtra" EV 5926/20 | ISSN 2727-7659

Vydáva obec Hybe, Hybe 2, 032 321 | hybe@hybe.sk | IČO: 315231 | Grafická úprava: Ľuboš Suchtár | August 2022 | Nepredajné

Realizace: funprint.eu